

Aan: Gemeenteraad
Opsteller: Gabriëlle Heine (CDA) & Mardge Pascaud (D66)
E-mail adres: gabrielle.heine@gemeenteraadmaastricht.nl
mardge.pascaud@gemeenteraadmaastricht.nl
Volgnummer: 83-2026
Registratienummer: 2026.03128
Raadsvergadering: 13 oktober 2026
Openbaarheid: Openbaar

Onderwerp

Vaststelling criteria particuliere kerst- en wintersfeerverlichting/versiering en opdracht tot implementatie in de Welstandsnota Maastricht 2018: maatwerk in kwaliteit

Samenvatting

De binnenstad van Maastricht wordt gekenmerkt door haar mix van historische- en moderne architectuur, een ruim aanbod van winkels, horeca en hotels en wordt natuurlijk ook bewoond. Ze biedt aan alle inwoners van Maastricht een levendig centrum. Daardoor heeft Maastricht ook een grote aantrekkingskracht op toeristen.

In de kerst- en winterperiode is Maastricht in het bijzonder aantrekkelijk dankzij het evenement "Magisch Maastricht" op het Vrijthof. Daarnaast wordt de stad voorzien van openbare kerst- en wintersfeerverlichting/versiering, onder leiding van het Centrummanagement. Daarbij is bewust gekozen voor een eenvoudige- en sobere uitstraling, passend bij het feit dat het om verlichting in de openbare ruimte gaat.

Tegelijkertijd bestaat onder ondernemers de wens om, wanneer het gaat om hun eigen pand en/of gevel, juist te kiezen voor een meer uitgebreide kerst- en wintersfeerverlichting/versiering. Een warme en sfeervolle uitstraling die past bij de kerst- en winterperiode en niet alleen een verrijking vormt voor de eigen onderneming, maar ook een kwalitatieve toevoeging kan zijn voor de uitstraling en aantrekkelijkheid van de hele stad.

Raadsvoorstel 83-2026

Vaststelling criteria particuliere kerst- en wintersfeerverlichting/versiering

Dat zien we ook in grote Europese steden als Londen en Parijs, waar uitgebreide kerst- en wintersfeerversiering onderdeel is geworden van de sfeer en de aantrekkingskracht van de stad waardoor bezoekers er juist in de kerstperiode speciaal op afkomen.

Daarom passen we de criteria voor de particuliere kerst- en wintersfeerverlichting/versiering, die onderdeel zijn van *de Welstandsnota Maastricht 2018: Maatwerk in kwaliteit*, aan. De voornaamste wijziging is dat we niet langer voor soberheid kiezen, maar ruimte bieden voor uitbundige kerst- en wintersfeerverlichting/versiering en dat overdaad onder bepaalde voorwaarden en middels een heldere procedure is toegestaan.

Beslispunten

De raad besluit:

1. De criteria voor particuliere kerst- en wintersfeerverlichting/versiering vast te stellen (bijlage 2);
2. Het college opdracht te geven deze criteria voor particuliere kerst- en wintersfeerverlichting/versiering te implementeren in *de Welstandsnota Maastricht 2018: Maatwerk in kwaliteit* en een heldere procedure te hanteren voor de behandeling van vergunningsaanvragen hieromtrent;
3. Vergunningsaanvragen voor de kerst- en winterperiode van 2026 te beoordelen op basis van deze nieuwe criteria.

1. Aanleiding en bevoegdheden

1.1 Aanleiding

De strik van Rieu is inmiddels uitgegroeid tot een begrip in Maastricht. Tijdens de kerst- en winterperiode van vorig jaar maakte de grote rode strik zijn entree op de gevel van Hotel Derlon aan het Onze Lieve Vrouweplein. De strik werd direct enthousiast ontvangen door inwoners en bezoekers van de stad. Talloze mensen gingen ermee op de foto, waardoor de strik én Maastricht tijdens de kerst- en winterperiode volop zichtbaar waren op social media, en daarmee bracht de kerstversiering veel positieve publiciteit voor de stad als geheel.

Helaas blijkt een dergelijke vorm van verlichting en versiering op basis van de huidige criteria niet te vergunnen, omdat deze als 'overdaad' wordt aangemerkt. Tegelijkertijd blijkt dat er in de stad, met name onder ondernemers, een bredere behoefte bestaat om tijdens de kerst- en winterperiode te kunnen kiezen voor meer uitbundige en sfeervolle kerst- en wintersfeerverlichting/versiering.

Daarmee ontstaat de vraag of de huidige criteria nog voldoende aansluiten bij de uitstraling die Maastricht tijdens de kerst- en winterperiode wil en kan bieden.

1.2 Bevoegdheden

Op grond van artikel 2.1.5.1, lid 1 van de Algemene Plaatselijke Verordening Maastricht 2006 (APV) is het verboden voorwerpen of stoffen op, aan of boven de openbare weg te plaatsen zonder een vergunning van het college respectievelijk de burgemeester. Hiertoe behoort onder meer het aanbrengen van feestverlichting en feestversiering. Op basis van artikel 2.1.5.1, lid 2 sub h APV heeft het college van burgemeester en wethouders c.q. de burgemeester de bevoegdheid om in een beleidsregel gevallen aan te wijzen waarvoor het bovenbedoelde verbod niet geldt, en de voorwaarden vast te stellen waaraan in dat geval dient te worden voldaan.

De gemeenteraad mag vervolgens op basis van art. 4:81 lid 1 van de Algemene Wet Bestuursrecht een beleidsregel wijzigen.

2. Probleemstelling

De kern van het probleem is dat uitbundige particuliere kerst- en wintersfeerverlichting/versiering in de binnenstad van Maastricht op dit moment op basis van het geldende beleid niet is toegestaan. Daar liggen twee redenen aan ten grondslag. Allereerst wordt in de openbare ruimte gekozen voor een sobere vorm van algemene kerst- en wintersfeerverlichting/versiering en de gemeente wil dat de particuliere versiering hierbij aansluit. Daarnaast wil de gemeente het historische stadsbeeld van de binnenstad beschermen. Daarbij bestaat de vrees dat meer ruimte voor ondernemers om hun panden uitbundiger te versieren, kan leiden tot verrommeling en daarmee tot een achteruitgang van het aanzien van de binnenstad.

3. Beoogd effect

Met dit initiatiefvoorstel wordt beoogd nieuwe criteria voor particuliere kerst- en wintersfeerverlichting/versiering vast te stellen, zodat beter wordt aangesloten bij de behoeften die in de stad leven en de binnenstad gedurende de kerstperiode als geheel een kwaliteitsimpuls krijgt. Daarbij streven de gemeente nadrukkelijk naar publieke-private synergie: niet alleen de openbare kerst- en wintersfeerverlichting bepaalt de sfeer in de stad, maar juist ook karakteristieke etalages en gevels kunnen bijdragen aan een aantrekkelijke uitstraling en uitgroeien tot bijzondere trekpleisters.

De openbare kerst- en wintersfeerverlichting/versiering en particuliere initiatieven kunnen elkaar aanvullen en versterken, met ruimte voor eigenheid en variatie. Zo ontstaat in de donkere wintermaanden een warme, sfeervolle en uitnodigende binnenstad die inwoners en bezoekers samenbrengt en tegelijkertijd de aantrekkingskracht van Maastricht als kerststad vergroot.

4. Wijziging in de criteria

1. Overdadige kerst- en wintersfeerverlichting/versiering is toegestaan, mits daaraan een professioneel licht- en uitstillingsplan ten grondslag ligt. Dit plan bevat een duidelijk en samenhangend thema en voorziet in één of meerdere visuele rustpunten. Deze voorwaarden worden nader toegelicht in het beleidskader (bijlage 1).
2. De gebruikte kleuren moeten passen bij het Kerstfeest en de winterperiode, en aansluiten bij het lichtplan voor de openbare kerstverlichting. Het gaat daarbij om de basiskleuren rood, goud, donkergroen, wit, marmewit en blauw. Andere kleuren zijn toegestaan wanneer deze bijdragen aan het gekozen thema, maar mogen uitsluitend als accent worden toegepast en maximaal 20% van de totale verlichting uitmaken.
3. Om lichthinder te voorkomen, is overmatig felle verlichting, zoals neonverlichting, niet toegestaan. Ook snel knipperende verlichting is niet toegestaan. Voor verlichting wordt LED-verlichting toegepast, tenzij gemotiveerd kan worden waarom een ander type verlichting noodzakelijk is voor het gekozen thema. Bij de aanvraag moet een tijdschema worden aangeleverd. De verlichting moet in ieder geval tussen 01.00 en 06.00 uur uitgeschakeld zijn.
4. Om het historische karakter van de binnenstad ook tijdens de kerst- en winterperiode te behouden, moet bij het aanbrengen van kerst- en wintersfeerverlichting/versiering zoveel mogelijk de bestaande gevelstructuur worden gevolgd.
Het is toegestaan om de gevel op enkele plekken te verhullen met een accent en/of visueel rustpunt, maar de architectonische achtergrond van het pand moet te allen tijde zichtbaar blijven.
5. De kerst- en wintersfeerverlichting/versiering moet aansluiten bij de sfeer en gedachte van het Kerstfeest en de winterperiode en de waarden van licht, warmte en verbondenheid uitstralen. Commerciële uitingen, zoals merknamen en logo's, zijn niet toegestaan. Ook provocerende of seksueel getinte teksten en afbeeldingen zijn niet toegestaan.
6. Wanneer meerdere vergunningsaanvragen betrekking hebben op panden in dezelfde straat en/of aan hetzelfde plein, wordt in ieder afzonderlijk ingediend plan rekening gehouden met de
7. bestaande en voorgenomen kerst- en wintersfeerverlichting/versiering van omliggende panden. De algemene voorwaarden in dit beleidskader bieden daarbij in beginsel voldoende basis voor een samenhangend en evenwichtig straat- of pleinbeeld.

8. Voor de vergunningverlening wordt een heldere en voorspelbare procedure ingericht. De initiatiefnemer dient uiterlijk acht weken voorafgaand aan het aanbrengen van de kerst- en wintersfeerverlichting/versiering een volledig licht- en uitstillingsplan in. Dit plan wordt voorafgaand aan de vergunningverlening beoordeeld door de welstandscommissie. Eventuele op- en aanmerkingen en gewenste verbeteringen worden na de eerste beoordeling schriftelijk aan de initiatiefnemer meegedeeld, zodat deze het plan waar nodig kan aanpassen.
9. Vergunningsvrije gevallen voor kerst- en wintersfeerverlichting/versiering

5. Argumenten

1. Er is sprake van een actuele behoefte in de stad, die met name onder ondernemers leeft, waaraan het huidige welstandsbeleid uit 2018 niet langer voldoende tegemoetkomt.
2. Ondernemers hebben een recht op zelfexpressie en moeten dus ruimte hebben om hun onderneming en pand op een eigen en onderscheidende manier te presenteren. Beperkingen vanuit de overheid moeten daarom een duidelijke en zwaarwegende rechtvaardiging hebben en mogen niet verder gaan dan noodzakelijk is om het publieke belang te beschermen.
3. De vrees dat meer ruimte voor particuliere kerst- en wintersfeerverlichting/versiering automatisch leidt tot verrommeling en een aantasting van het historische karakter van de binnenstad, wordt niet door de praktijk bevestigd. De grote rode strik van Rieu is daarvan een lokaal voorbeeld: deze werd breed omarmd door inwoners en bezoekers, oogde professioneel en droeg bij aan de aantrekkelijkheid en uitstraling van de stad.

Ook internationale steden als Londen, Parijs en Antwerpen laten zien dat ruimte voor uitbundige kerst- en wintersfeerverlichting/versiering juist kan bijdragen aan de aantrekkingskracht en uitstraling van een historische binnenstad. Daarbij gaat het bovendien om tijdelijke versiering, die slechts gedurende een beperkte periode onderdeel is van het straatbeeld.
4. Met dit voorstel kunnen verruiming van de criteria en bescherming tegen verrommeling hand in hand gaan. De criteria worden weliswaar verruimd, maar voor uitbundige kerst- en wintersfeerverlichting/versiering aan een gevel blijft een vergunning nodig. Daarmee blijft er een toetsingsmoment bestaan waarop kan worden beoordeeld of de voorgenomen versiering past binnen de vastgestelde criteria en het historische karakter van de binnenstad. Zo ontstaat ruimte voor meer eigenheid en creativiteit, terwijl de gemeente de mogelijkheid behoudt om de kwaliteit van het straatbeeld te bewaken.

6. Uitvoering en capaciteit

De uitvoering wordt ingericht via een heldere- en voorspelbare procedure. Ondernemers dienen uiterlijk acht weken vóór het ophangen van hun kerst- en wintersfeerverlichting/versiering een plan in. Vervolgens beoordeelt de welstandscommissie het plan en ontvangt de initiatiefnemer schriftelijk en in één keer een terugkoppeling over eventuele op- en aanmerkingen en de aanpassingen die nodig zijn om tot een positief advies te komen. Uiteraard blijft er ruimte voor mondeling overleg tussen de initiatiefnemer en de welstandscommissie om eventuele vragen of aandachtspunten te bespreken. De vereiste aanpassingen worden echter altijd schriftelijk en volledig teruggekoppeld. Vervolgens wordt een besluit genomen en, indien aan de voorwaarden is voldaan, de vergunning verleend.

7. Alternatieven

Een alternatief is om geen beleidswijziging door te voeren en de huidige situatie te handhaven. Daarmee blijft de ruimte voor particuliere kerst- en wintersfeerverlichting/versiering beperkt en bestaat het risico dat opnieuw sprake is van incidentenpolitiek, waarbij per individuele situatie moet worden beoordeeld of handhaving nodig is. Dit kan ertoe leiden dat handhavend moet worden opgetreden tegen lokale ondernemers die met hun versiering in principe geen overlast of schade veroorzaken. Dat achten wij onwenselijk. Daarbij is relevant dat Maastricht bekendstaat om zijn strikte welstandsbeleid. Het verbinden van een vergunningplicht en uitgebreide welstandscriteria aan particuliere kerst- en wintersfeerverlichting kan bovendien worden gezien als een relatief vergaande vorm van regulering van een tijdelijke vorm van gevelversiering.

Een ander alternatief is om particuliere kerst- en wintersfeerverlichting/versiering volledig vergunningsvrij te maken en hieraan geen nadere eisen te stellen. Daarmee ontstaat maximale vrijheid voor ondernemers, maar ontbreekt ook de mogelijkheid om vooraf te sturen op de kwaliteit en samenhang van de kerstversiering. Het risico bestaat dan niet alleen dat het historische karakter van de stad tijdens de kerst- en winterperiode onvoldoende herkenbaar blijft, maar ook dat het kwalitatieve aanzien van de binnenstad als geheel achteruitgaat.

8. Financiën

N.v.t

9. Communicatie

Om de nieuwe criteria goed te laten landen in de stad, is naast de gebruikelijke gemeentelijke communicatielijn ook inzet van het centrummanagement wenselijk. Het centrummanagement kan ondernemers actief informeren over de nieuwe mogelijkheden en voorwaarden en stimuleren dat ondernemers binnen de verschillende kwartieren van de binnenstad met elkaar samenwerken om tot een samenhangende kerstuitstraling te komen. Hierbij kunnen ook de stadsdeelregisseur en de voorzitters van de verschillende kwartieren worden betrokken.

Daarnaast kunnen Team Ondernemen en de MKB-accountmanager ondernemers ondersteunen bij vragen over de toepassing en interpretatie van de criteria en waar nodig vooroverleg faciliteren, al dan niet met de welstandscommissie.

10. Planning en vervolgproces

Vaststelling door de raad: in de raadsvergadering van 22 september 2026.

Publicatie en implementatie: Nadat de gemeenteraad hiertoe heeft besloten.

Inwerkingtreding: Na publicatie.

11. Bijlage

Bijlage 2: Criteria particuliere kerst- en wintersfeerverlichting/versiering

Namens CDA en D66

CDA,

D66,

Mw. G. Heine

Mw M. Pascaud

Raadsbesluit

Bijlage 1

DE RAAD DER GEMEENTE MAASTRICHT,

organisatie onderdeel Raadsgriffie, registratienummer 2026.03128;

gelet op artikel 35 jo. 36 jo. 36a jo. 36b jo. 37 jo. 41a jo. 41b jo. 41c Gemeentewet en artikel 11 Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden gemeenteraad Maastricht 2023;

BESLUIT:

1. De criteria voor particuliere kerst- en wintersfeerverlichting/versiering vast te stellen (bijlage 2);
2. Het college opdracht te geven deze criteria voor particuliere kerst- en wintersfeerverlichting/versiering te implementeren in *de Welstandsnota Maastricht 2018: Maatwerk in kwaliteit* en een heldere procedure te hanteren voor de behandeling van vergunningsaanvragen hieromtrent;
3. Vergunningsaanvragen voor de kerst- en winterperiode van 2026 te beoordelen op basis van deze nieuwe criteria.

Aldus besloten door de raad der gemeente Maastricht in zijn openbare vergadering van 13 oktober 2026.

de griffier,

{{esl:Signer1:Signature:size(200,50)}}

de voorzitter,

{{esl:Signer2:Signature:size(200,50)}}

Raadsvoorstel 83-2026

Vaststelling criteria particuliere kerst- en wintersfeerverlichting/versiering